

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa J. M.  
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w P.  
o odszkodowanie i odprawę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 5 sierpnia 2020 r.,  
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 28 lutego 2019 r., sygn. akt III Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie z powództwa J. M. przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w P. o odszkodowanie i odprawę, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 26 lutego 2019 r. (którym zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10.908 zł tytułem odprawy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 września 2017 r. do dnia zapłaty oraz zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10.908 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 17 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty, zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i wyrokowi w punkcie 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.636 zł) i zażalenia powódki na rozstrzygnięcie o kosztach, zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 i oddalił powództwo, oddalił apelację w pozostałym zakresie, zmienił

zaskarżony wyrok w pkt 3 w ten sposób, że zniósł między stronami koszty zastępstwa procesowego, a nadto zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w części, tj. w zakresie pkt II. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 165 ust. 7 w związku z art. 170 ust 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948), przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że pracownikowi podlegającemu na podstawie art. 39 k.p. ochronie przedemerytalnej, winna być złożona propozycja zatrudnienia nawet przy stwierdzonym uchybieniu obowiązkom pracowniczym; 2/ art. 165 ust. 7 w związku z art. 170 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w związku z art. 8 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w sytuacji gdy pracownik świadomie i z premedytacją łamał obowiązujące go przepisy ustawy o służbie cywilnej oraz Zasady etyki służby cywilnej, pracodawca miał obowiązek przedstawienia mu propozycji zatrudnienia. Skarżąca wniosła o uchylenie punktu II zaskarżonego wyroku i jego zmianę przez oddalenie powództwa, ewentualnie wniosła o uchylenie wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi drugiej instancji, a ponadto o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała na istnienie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania: 1/ czy przepis art. 39 k.p. ma pierwszeństwo zastosowania wobec przepisu art. 165 ust. 7 w związku z art. 170 ust. 1 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, nawet w sytuacji stwierdzonego naruszenia obowiązków pracowniczych; 2/ czy możliwe jest powoływanie się przez pracownika na klauzulę generalną określoną w art. 8 k.p. w celu dochodzenia odszkodowania za wygaśnięcie stosunku pracy w związku z brakiem propozycji zatrudnienia, w sytuacji gdy świadomie i z premedytacją łamał obowiązujące go przepisy ustawy o służbie cywilnej oraz Zasady etyki służby cywilnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o jej odrzucenie w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych w wysokości potrójnej stawki, o ile nie zostanie przedłożony spis kosztów, ewentualnie wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych w wysokości potrójnej stawki, o ile nie zostanie przedłożony spis kosztów. Ponadto z ostrożności procesowej wniosła o nieobciążanie jej w ogóle kosztami z uwagi na niskie dochody.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398<sup>4</sup> k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa

odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 55/12 i powołane tam orzeczenia).

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie

zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie nawiązała do treści przepisów prawa, na podstawie których sformułowała owo zagadnienie prawne, nie wyjaśniła, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych, do jakich rozbieżnych wniosków może prowadzić wykładnia tych przepisów, ani jakie jest stanowisko skarżącej w tej kwestii. Nie przedstawiła zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałaby, że skonstruowane przez nią zagadnienia prawne cechują się walorem „istotności”, wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto trzeba zauważyć, że pierwsze zagadnienie przedstawione przez autora skargi kasacyjnej nie odnosi się do uzasadnienia zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia, bowiem formułując owe zagadnienie skarżąca pomija okoliczność, iż roszczenia dotyczące zapłaty odszkodowania i odprawy powódka wywodziła z przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948). Zgodnie z art. 165 ust. 7 tej ustawy Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, dyrektor izby administracji

skarbowej oraz dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości składają odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Natomiast zgodnie z art. 170 ust. 4 powołanej ustawy w przypadku, o którym mowa w ust. 1 tego przepisu, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3. Należy zatem podkreślić, że Sądy obu instancji nie stosowały art. 39 k.p. w sposób, jaki sugeruje skarżąca, formułując zagadnienie prawne. Uwzględnienie powództwa nie było konsekwencją uznania przez te Sądy, że pozwana naruszyła przewidzianą w przepisie art. 39 k.p. szczególną ochronę stosunku pracy przed wypowiedzeniem umowy o pracę. Natomiast fakt, że powódka była w wieku przedemerytalnym i korzystałaby z takiej ochrony, gdyby po stronie pracodawcy nie nastąpiły zmiany organizacyjno-prawne implikujące ustanie przedmiotowego stosunku pracy w trybie opisanym przepisami powyższej ustawy, Sądy orzekające potraktowały jako element stanu faktycznego istotny dla oceny zgodności z normą art. 8 k.p. nieprzedstawienia powódce propozycji dalszego zatrudnienia.

Odnosząc się do drugiego ze sformułowanych na gruncie art. 8 k.p. zagadnień zauważyć można, że jest ono oderwane od ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie. Okolicznością bezsporną było, że powódka nie otrzymała pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby. Sądy obu instancji ustaliły, że powódka była pracownikiem pozwanego z ponad 20-letnim stażem pracy. Materiał dowodowy wskazuje, że w okresie poprzedzającym wygaśnięcie stosunku pracy pracowała w referacie jako jedna z osób z najdłuższym stażem pracy i na wysokim stanowisku służbowym. Jej dotychczasowy przebieg służby był nienaganny, nie była nigdy karana dyscyplinarnie i w aktach osobowych brak jest uwag co do jej pracy. Pozwana uzasadniała brak przedstawienia powódce oferty dalszego zatrudnienia ujawnieniem się okoliczności, którą - jej zdaniem - było naruszenie zasad etyki. Do tego twierdzenia skarżąca nawiązuje w sformułowanym zagadnieniu prawnym w sytuacji, gdy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

wskazano, że kwestia związana z ujawnieniem przepisywania przez powódkę deklaracji podatkowych dla rodziny i znajomych na służbowym komputerze, po godzinach pracy, była zgłoszona do komisji dyscyplinarnej, lecz postępowanie w tej sprawie nie zakończyło się wydaniem przez nią orzeczenia. Zatem powoływaną przez pozwaną okoliczność, że powódka popełniła znaczący delikt dyscyplinarny, Sąd odwoławczy uznał za nieuzasadnioną.

Zauważyć również można, jak wskazał na to Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 9 kwietnia 2019 r., II PK 339/17 (OSNP 2020 nr 2, poz. 12), że stosowanie art. 8k.p. (podobnie jak art. 5 k.c.) pozostaje w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy. W oderwaniu od tych konkretnych okoliczności nie można formułować ogólnych dyrektyw co do stosowania tego przepisu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1967 r., OSPiKA 1968 nr 10, poz. 210, z glosą Z. Ziemińskiego oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1974 r., III PZP 34/73, OSNCP 1975 nr 1, poz. 4; PiP 1978 nr 7, s. 161, z glosami S. Sołtysińskiego i Z. Ziemińskiego, a także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 2012 r., II PK 144/11, LEX nr 1167470 i z dnia 26 czerwca 2012 r., II PK 275/11, Monitor Prawa Pracy 2012 nr 11, s. 584). Ocena, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie norma art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego. Sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 1970 r., III PRN 39/70, OSNCP 1971 nr 3, poz. 53; PiP 1972 nr 10, s. 170, z glosą K. Piaseckiego; z dnia 15 września 1999 r., III CKN 339/98, OSNC 2000 nr 3, poz. 58; OSP 2000 nr 4, poz. 66, z glosą A. Szpunara; z dnia 4 lipca 2002 r., I CKN 837/00, LexPolonica nr 376352 oraz z dnia 30 października 2003 r., LexPolonica nr 1630441).

Wypada zauważyć, że zastosowanie prawa w konkretnej sprawie to domena przesłanki przedsądu wskazanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., na którą to przesłankę skarżąca nie powołuje się w skardze kasacyjnej.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.